

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v základných školách v školskom roku 2010/2011 v SR

Následné inšpekcie sa vykonali v **180** základných školách, z toho v **163** štátnych, v **11** cirkevných a v **6** súkromných. S vyučovacím jazykom slovenským bolo 163 škôl, s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským 1, s maďarským 15, s ukrajinským 1 škola. Inšpekcie sa vykonali v 76 subjektoch po komplexnej inšpekcii, v 91 po tematickej, v 5 školách po informatívnej a v 8 po následnej inšpekcii.

Štátna školská inšpekcia (ďalej ŠŠI) podľa závažnosti zistených nedostatkov uplatnila celkovo **1 241** opatrení na ich odstránenie, z toho bolo **561 odporúčaní**, **4 upozornenia**, **127 uložených opatrení**, **15 záväzných pokynov**. Riaditelia kontrolovaných subjektov prijali k zisteným nedostatkom **534 opatrení** (prehľad uplatnených opatrení, ich akceptácia/splnenie je uvedený v tabuľke č. 1).

Opatrenia uplatnené ŠŠI smerovali najmä k odstráneniu nedostatkov v/vo

- školských vzdelávacích programoch
- riadiacej práci vedenia školy
- činnosti poradných orgánov
- vedení pedagogickej dokumentácie
- výchovno-vzdelávacom procese

Tabuľka č. 1 Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení riaditeľmi škôl

Prehľad uplatnených opatrení										
spolu	1 241									
z toho	odporúčania		upozornenia		opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom		opatrenia uložené školskou inšpekciou		záväzný pokyn	
počet	561		4		534		127		15	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%
	504	89,8	3	75	498	93,3	115	90,5	15	100

ŠI uplatnila **561 odporúčaní**, z ktorých 504 (89,8 %) bolo riaditeľmi škôl akceptovaných. Odporúčania smerovali k zefektívneniu vnútornej kontrolnej činnosti vedenia škôl, k zlepšeniu práce metodických orgánov a pedagogických zamestnancov. Akceptovaním odporúčaní sa skvalitnil výchovno-vzdelávací proces v školách. Dôslednejšia kontrolná činnosť vedenia škôl prispela k vyššej efektívnosti vyučovania, viedla k zvýšeniu zodpovednosti pedagógov za dodržiavanie metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov základných škôl a za dosahované výsledky ich učenia sa. Vyučujúci venovali pozornosť rozvíjaniu digitálnej gramotnosti častejším a systematickejším uplatňovaním prostriedkov IKT. Pri zohľadňovaní vzdelávacích potrieb jednotlivcov sa zameriavali na diferencovanie zadávaných úloh, na zabezpečenie individuálneho prístupu k jednotlivým žiakom. Pozornosť upriamili aj na rozvíjanie hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností žiakov, systematickejšie uplatňovanie učebných pomôcok a didaktickej techniky vo vyučovaní a na zaradovanie skupinových foriem práce. Metodické orgány začlenili do svojej činnosti aj konzultácie o odborných-metodických problémoch a vzdelávacie aktivity. Vypracovaním programov aktívnej ochrany predchádzania sociálno-patologických javov a riešenia ich príznakov sa zvýšila informovanosť a pripravenosť škôl na uplatňovanie výchovy k ľudským právam. V 1 škole v Prešovskom kraji nebolo možné vyhodnotiť akceptáciu 5 odporúčaní. Následná inšpekcia sa konala na žiadosť zriaďovateľa v skoršom termíne a škola nemala vytvorený

dostatočný časový priestor na splnenie všetkých odporúčaní. Dôsledkom **neakceptovania odporúčaní** (10,2 %) pretrvávala v niektorých subjektoch málo efektívna vnútorná kontrolná činnosť vedenia škôl. Usmerňovanie pedagogických zamestnancov zo strany metodických orgánov nesmerovalo k skvalitneniu výchovno-vzdelávacieho procesu. Naďalej v ňom dominovali tradičné frontálne metódy a formy práce, ktoré nedostatočne podporovali cieľavedomé rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov. V Košickom kraji v 1 súkromnej škole neakceptovaním 6 odporúčaní naďalej pretrvávali nedostatky vo výchovno-vzdelávacom procese.

Zriaďovateľom 4 škôl boli ŠŠI zaslané **upozornenia** týkajúce sa nesprávneho názvu školy, vymenovania riaditeľa školy, ktorý nespĺňal kvalifikačné predpoklady. Zriaďovatelia akceptovali upozornenia na nedostatky a splnili ich. Jeden zriaďovateľ v Trnavskom kraji nezaslal informáciu o prijatí opatrenia na odstránenie nedostatku.

Vedúci zamestnanci kontrolovaných subjektov **prijali 534** konkrétnych a účinných **opatrení** na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku. Týkali sa prevažne nedostatkov v/vo:

- školských vzdelávacích programoch (nesúlad učebného plánu školy s rámcovým učebným plánom, nevypracovanie učebných osnov reformných ročníkov, neuvádzanie spôsobu realizácie prierezových tém, nedelenie žiakov na skupiny, nezverejnenie školských vzdelávacích programov na verejne prístupnom mieste a ich neprerokovanie v rade školy),
- rozhodnutiach vydaných riaditeľmi škôl,
- vedení pedagogickej dokumentácie (nezaznamenávanie výchovných opatrení do katalógových listov, nepoužívanie schváleného spôsobu hodnotenia a klasifikácie, neúplnosť dokumentácie začlenených žiakov),
- zabezpečení odbornosti vyučovania,
- spracovaní školského poriadku,
- dodržiavaní pokynov pre školských koordinátorov k celoslovenskému testovaniu žiakov 9. ročníkov, ktoré vypracoval NÚCEM.

Prínosom **splnených** opatrení (93,3 %) bolo skvalitnenie obsahovej stránky školských vzdelávacích programov, zlepšenie pedagogického a odborného riadenia škôl i posilnenie právneho vedomia vedúcich zamestnancov a pedagógov. V školách sa zabezpečilo splnenie požiadavky učebných plánov vo vzťahu k deleniu žiakov na skupiny pri realizácii laboratórnych prác a praktických cvičení prírodovedných predmetov a vyučovaní cudzích jazykov a rovnako sa zabezpečilo v súlade s právnou normou dodržiavanie počtu žiakov v oddeleniach školského klubu detí. Vypracovanie školského poriadku v zmysle školského zákona viedlo k zadefinovaniu práv a povinností žiakov, k zvýšeniu informovanosti rodičov o pravidlách vzájomných vzťahov v škole a bezpečnosti i ochrany zdravia žiakov. Akceptovaním organizačných pokynov k celoslovenskému testovaniu žiakov 9. ročníkov boli splnené podmienky pre jeho objektívny priebeh. Zlepšila sa formálna a obsahová stránka vedenia pedagogickej a ďalšej dokumentácie. Rešpektovanie metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu žiakov základných škôl prispelo k ich objektívnejšiemu hodnoteniu a klasifikovaniu. Zabezpečením vyučovania kvalifikovanými učiteľmi sa zvýšila jeho odborná úroveň. Splnenie 3 opatrení nebolo možné vyhodnotiť z dôvodu straty ich opodstatnenosti a splnenie ďalších 3 opatrení nedokázala 1 škola v stanovenom termíne zabezpečiť ani v spolupráci so zriaďovateľom. **Nesplnenie** opatrení (6,7 %) niektorými subjektmi malo negatívny dopad na celkovú kvalitu výchovy a vzdelávania, a najmä na realizáciu výchovno-vzdelávacích zámerov škôl vo vzťahu k začleneným žiakom.

Riaditeľom kontrolovaných subjektov **uložila ŠŠI 127 opatrení**. Uložené opatrenia smerovali k odstráneniu zistených nedostatkov v štruktúre školských vzdelávacích programov (nevypracovanie učebných osnov najmenej v rozsahu ustanovenom vzdelávacím štandardom príslušného štátneho vzdelávacieho programu, nezpracovanie jednej alebo viacerých prierezových tém a neuvedenie spôsobu ich realizácie, absencia požiadaviek na kontinuálne vzdelávanie pedagogických zamestnancov, chýbajúce poznámky k učebným plánom,

neposkytovanie žiakom so zdravotným znevýhodnením vzdelávanie podľa príslušných vzdelávacích programov). Uložené opatrenia sa týkali aj nedostatkov v plnení učebných osnov, v organizácii a v priebehu komisionálnych skúšok, v dodržiavaní dĺžky vyučovacej hodiny. **Splnením** uložených opatrení (90,5 %) sa vytvoril v školách reálny predpoklad na skvalitnenie výchovno-vzdelávacej práce pedagogických zamestnancov. Vyhodnotiť plnenie 3 opatrení nebolo možné z dôvodu straty ich opodstatnenosti a kontrola plnenia ďalších 3 opatrení sa vykoná až po uplynutí termínu pre ich splnenie. **Nesplnenie** uložených opatrení (9,5 %) niektorými kontrolovanými subjektmi malo negatívny dopad na zabezpečenie primeraných podmienok výchovy a vzdelávania žiakov primárneho vzdelávania a rovnako žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Riaditeľovi 1 kontrolovaného subjektu v Prešovskom kraji boli opätovne ŠŠI uložené 3 opatrenia s upozornením na možnosť uloženia sankcií v zmysle platných predpisov v prípade ich ďalšieho nesplnenia.

Riaditeľom 14 kontrolovaných subjektov uložila ŠŠI **15 záväzných pokynov** cielene zameraných k odstráneniu nedostatkov v dodržiavaní rámcových učebných plánov, v plnení učebných osnov nereformných ročníkov, v dokumentácii žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (absencia diagnostických vyšetrení žiakov prípravného ročníka). Ďalšie záväzné pokyny sa týkali vypracovania učebných osnov povinných vyučovacích predmetov vzdelávacích oblastí, preradenia začleneného žiaka zo špeciálnej triedy do bežnej triedy a neoprávneného vydania vysvedčení o získaní nižšieho stredného vzdelania. **Všetky** uložené záväzné pokyny dotknuté subjekty **splnili**.

Záver

K výrazným pozitívnym zisteniam z následných inšpekcií patrila snaha riadiacich zamestnancov odstrániť nedostatky a tým skvalitniť výchovno-vzdelávaciu činnosť škôl. Z celkového počtu (1 241) uplatnených opatrení akceptovali a splnili **1 135** (91,4 %). Kontrolnú činnosť cielene zamerali na zosúladienie školských vzdelávacích programov so štátnymi vzdelávacími programami, na dodržiavanie učebných plánov, na plnenie učebných osnov, na efektívnu činnosť metodických orgánov, na kvalitatívne zlepšenie výchovno-vzdelávacieho procesu. Pozitívnym prínosom akceptácie a splnenia uplatnených opatrení bolo nasmerovanie riaditeľov škôl a pedagogických zamestnancov k dôslednejšiemu oboznamovaniu sa so všeobecne záväznými právnymi a rezortnými predpismi.